

Prioriteringsunderlag Barn- och utbildningsnämnden

2027 - 2030

Beslutande	Barn- och utbildningsnämnden
Datum och paragraf	2026-04-15, § 999
Diarienummer	BUN 2026/142

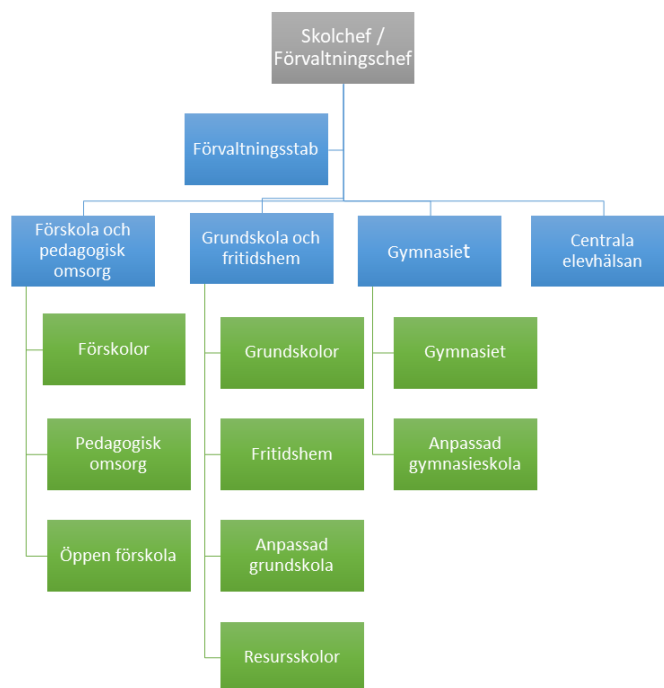
Innehållsförteckning

1.	Nämndens uppdrag enligt reglemente	1
1.1	Organisationsbeskrivning	1
1.2	Uppdrag och ansvarsområden	2
2.	Verksamhetsåren 2027 – 2030	3
2.1	Utmaningar och framtida utveckling	3
2.2	Strategier och prioriteringar	5
2.3	Projekt	6
3.	Mål, ekonomi och prioriteringar	7
3.1	Jämförelser med andra kommuner	7
3.2	Demografisk utveckling	11
3.3	Nämndens ekonomi	12
3.3.1	Driftbudget 2027 samt plan 2028-2030	12
3.3.2	Anpassningar och konsekvenser av tilldelad budgetram	14
3.3.3	Prioriteringsförslag	17
3.3.4	Investeringsbudget 2027 samt plan 2028-2030	24
	Bilaga 1) Investeringsplan inklusive prioriteringsordning	26

Prioriteringsunderlaget utgör nämndens förslag till eventuella prioriteringar och är ett underlag för det beslut som ska tas i kommunfullmäktige avseende respektive nämnds drifts- och investeringsramar. Prioriteringsunderlag beskriver också konsekvenser av tilldelade ramar och eventuella anpassningar som kan behöva göras. Respektive nämnd tar beslut om förslag till prioriteringsunderlag senast i april.

1. Nämndens uppdrag enligt reglemente

1.1 Organisationsbeskrivning

Nämndens uppgifter är...

Barn- och utbildningsnämndens ansvarar för förskoleverksamhet, fritidshem, förskoleklass, grundskola, anpassad grundskola, gymnasieskola, anpassad gymnasieskola samt elevhälsa och central skoladministration.

Nämndens uppdrag är att värna skolans nationella uppdrag såsom det formuleras i de nationella styrdokumentet och bidra till en ökad andel barn och elever som förbereds för fortsatta studier och/eller arbete. Nämnden utövar också tillsyn över verksamhet på fristående förskolor.

Prioriterade områden de kommande åren är:

- Pojkars och flickors lärande
- Trygghet och studiero
- Närvaro och det kompensatoriska uppdraget

1.2 Uppdrag och ansvarsområden

Utbildning av hög kvalitet bidrar till enskilda individers utveckling men också till att stärka kommunens konkurrenskraft och ge förutsättningar för att skapa utveckling och välutbildad arbetskraft. Tranås kommun behöver arbeta med att höja andelen individer med eftergymnasiala studier och därmed höja utbildningsnivån. Detta förutsätter god kvalitet inom förskola och grundskola som i sin tur ger behörighet till gymnasium och senare eftergymnasiala studier.

Ett led i den höjda kvaliteten är att kunna erbjuda grundskolor med likvärdig utbildning i ändamålsenliga och permanenta lokaler. Likvärdigheten innebär också en likvärdig utbildning både mellan skolor och även mellan klasser på samma enhet. Det handlar också om att kunna bibehålla en hög kvalitet inom förskolan.

Det finns åtskilliga författningar som styr verksamheten men de lagar, förordningar och föreskrifter som främst styr barn- och utbildningsnämndens verksamhet är:

- Skollagen
- Läroplaner
- Gymnasieförordning
- Föreskrifter
- Diskrimineringslag
- Kommunallagen
- Förvaltningslagen

Förvaltningens egen utveckling av det systematiska kvalitetsarbetet (SKA) och nationell satsning på ett nationellt kvalitetssystem gör att kvalitetsarbetet kommer att vara fortsatt i fokus även framöver.

2. Verksamhetsåren 2027 – 2030

2.1 Utmaningar och framtida utveckling

Inför verksamhetsåren 2027-2030 står nämnden inför stora utmaningar av olika karaktär: demografiska förändringar, organisationsförändringar och stora reformer inom utbildningsområdet, där beslut väntas i mars 2026.

Grundskolan står inför många nyheter från riksdag och regering. Redan nu har beslut tagits om tioårig grundskolan från höstterminen 2028. Under våren läggs ett antal utbildningspropositioner som leder till stora förändringar om de beslutas. Som exempel kan nämnas ett likvärdigt betygssystem, tid för undervisningsuppdraget, bättre förutsättningar för trygghet och studiero, förbättrat stöd i skolan, överlämnande av uppgifter i brottsförebyggande syfte, nya läroplaner för en stark kunskapsskola. Sedan hösten 2025 finns beslut om professionsprogram för lärare och rektorer.

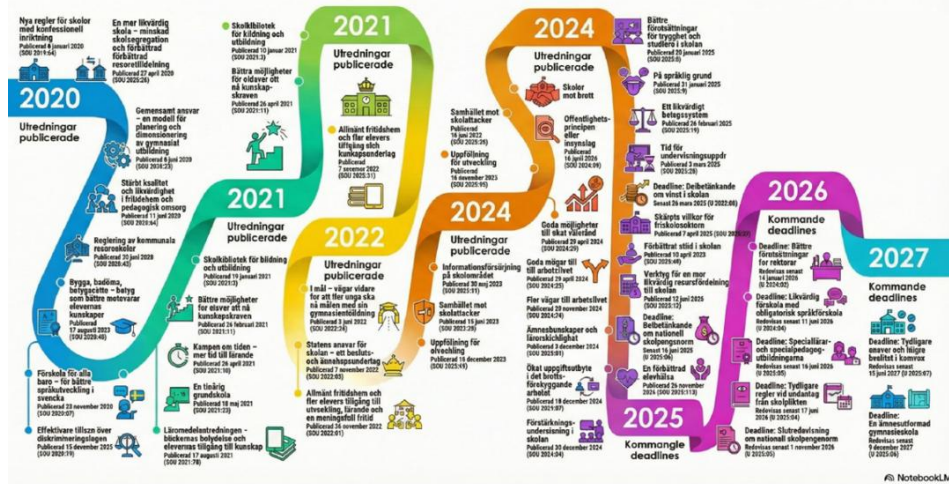
Regeringens intention är att skolan ska tillbaka till grunderna och önskar skapa ordning i klassrummet och mer ordning i skolsystemet. Syftet med reformerna är därför att skapa en stark kunskapsskola med fokus på faktakunskaper och förmågor som att läsa, skriva och räkna. Regeringen vill också reglera tiden för lärares och förskollärares undervisningsuppdrag. Det innebär att det ska sättas en högsta gräns för hur många undervisningstimmar en lärare kan ha. Det ska också finnas en lägsta gräns för hur mycket tid en förskollärare eller lärare ska ha för att planera och följa upp sin undervisning.

Reformerna ska vidare syfta till ett stärkt ledarskap i skolan genom att skolmiljön präglas av ordning, trygghet och studiero och regeringen förbereder ett antal förslag som ska skapa bättre förutsättningar för detta, vilket i sin tur förväntas leda till en skola där elever får en utbildning av hög kvalitet.

Ett system med likvärdig betygssättning ska införas för att öka likvärdighet och motverka s.k. glädjebetyg.

Kommunen behöver se över organisation, kompetensutveckling för medarbetare och rektorer när det gäller samtliga reformer men störst implementeringsinsatser kommer troligen att krävas kring nya läroplaner, förbättrat stöd i skolan och ett likvärdigt betygssystem. När det gäller reformen kring lärares arbetstid kommer det även att påverka schemahantering, administration och bemanning. Troligen påverkas kommunens personalpolitik och högst troligt krävs omfördelning av resurser och förändrade stödfunktioner. Legitimation i den tioåriga grundskolan påverkar personalförsörjning, rekrytering och kompetensutveckling och det finns en ökad risk för brist på behöriga lärare i olika ämnen och årskurser.

Tidslinje: **Statliga Utredningar inom Skolväsendet 2020–2027**

Förvaltningen ser också stora pensionsavgångar åren som ligger framöver och det kommer vara fortsatt brist på behöriga förskollärare och lärare, samtidigt som den demografiska förändringen gör att årskullar för barn och elever blir mindre och därmed skapar ett mindre kompetensförsörjningsbehov. Visstidsanställda utan utbildning behöver ersättas av nyexaminerade lärare och förskollärare och för att klara det behövs åtgärder för att fånga upp personer med annan grundutbildning eller vidareutbildning av obehöriga lärare. Denna komplexa situation är mycket svår att organisera för då förvaltningen behöver göra fortsatt översyn av personalneddragning utifrån demografi, samtidigt som rekrytering av personal behöver genomföras för att klara reformer. En översyn behöver också ske kring befintlig personal som saknar behörighet i och med de reformförändringar som genomförs.

2.2 Strategier och prioriteringar

I handlingsplan för tillväxt berörs några områden inom Barn- och utbildningsnämndens ansvarsområden. Målen handlar om att bibehålla och stärka Holavedsgymnasiets attraktivitet i Tranåsregionen genom att bibehålla nuvarande breda utbildningsutbud. Detta görs bl. a genom det samverkansavtal som kommunen har med sina grannkommuner sedan 2024 och genom att arbeta för att kvalitets/resultatnivåer inom förskola och grundskola över tid är minst över genomsnittet för kommunerna i Östergötlands och Jönköpings län. I handlingsplanen beskrivs att detta ska ske genom systematiskt kvalitetsarbete med tre årliga uppföljningsområden utifrån skollag och nationella styrdokument samt genom tydlig uppföljning av närvaro för att få fler elever ska ta del av undervisning och skolarbete.

Arbetet med systematiskt kvalitetsarbete har resulterat i medelgoda skolresultat. Skolbyggnationerna är klara och Junkaremålsskolan F-6 togs i bruk höstterminen 2024, Kungshöjdens förskola i januari 2025 och Granelundsskolan stod klar höstterminen 2025. Skolbyggnationer har skapat attraktiva arbetsmiljöer för elever och personal.

Nyckeltal	Område	2025
✓ Elever i åk 9 som uppnått betygsgränserna i alla ämnen, kommunala skolor, andel (%) 	✓ Jönköpings läns kommuner (ovägt medel)	65.9
	Tranås	65.6
	✓ Östergötlands läns kommuner (ovägt medel)	65.4
Elever i åk 9 som är behöriga till yrkesprogram, kommunala skolor, andel (%) 	✓ Jönköpings läns kommuner (ovägt medel)	79.7
	Tranås	82.4
	✓ Östergötlands läns kommuner (ovägt medel)	77.2(-)
Elever i åk. 9, meritvärde kommunala skolor, genomsnitt (17 ämnen) 	✓ Jönköpings läns kommuner (ovägt medel)	215.4
	Tranås	215.3
	✓ Östergötlands läns kommuner (ovägt medel)	215.3

När det gäller målet att resultatnivåer ska ligga över genomsnittet i Jönköpings och Östergötlands län kan målet inte sägas vara uppnått då ovanstående tabell visar att Tranås i jämförelse med kommuner i Jönköpings och Östergötlands län har i stort sett samma resultat som jämförelsekommunerna och endast uppvisar marginella skillnader. Fortsatt arbete krävs för att goda resultat över tid.

2.3 Projekt

Implementeringsledning

Stora förändringar är att vänta inom skolans verksamhetsområde och behov av implementeringsledning kommer att vara stort för att kunna genomföra föreslagna reformer.

Tioårig grundskola är beslutad och kommer att genomföras med start 2028. Andra beslut som professionsprogrammet och mobilförbud gäller redan innevarande år. Några reformer är föreslagna att träda i kraft redan 2027 och sedan följer en rad reformer som ska genomföras de närmaste åren, dvs under planperioden.

Högst trolig kommer reformerna att kräva fler lärartjänster, fortbildning för framtida behörigheter, nya kompetenser och vara starkt kostnadsdrivande. I nuläget är mycket oklart men om ett år vet vi mer.

Skola - arbetsliv

Nyckeln till ökade framtida val och möjligheter ligger i att klara målen för grundskola och gymnasium. Genom ökat antal elever från grundskolan som blir behöriga till gymnasiet ökar möjligheten till framtida egen försörjning genom möjligheter att söka utbildning och/eller anställning. På en övergripande nivå ser förvaltningen ett fortsatt behov av samarbete med aktörer inom arbetslivet för att skapa motivation och framtidstro.

Antalet praktikplatser som Studie- och yrkesvägledare förfogar över behöver öka för att utmana elevers traditionella yrkesval och vidga vyerna utifrån arbetsmarknadens framtida behov. Det skulle ge ökade möjligheter att verka för en dimensionering av gymnasieskolan utifrån individens och arbetsmarknadens behov.

3. Mål, ekonomi och prioriteringar

Kommunfullmäktige har beslutat att Tranås kommunkoncern ska arbeta med följande kommunövergripande mål utifrån beslutade hållbarhetsstrategier:

- Fler kommuninvånare i arbetsför ålder som också är i arbete (ekonomisk hållbarhet)
- Förbättrad psykisk och fysisk hälsa hos barn och unga (social hållbarhet)
- Ökad upplevd och faktisk trygghet (social hållbarhet)
- Minskade koldioxidutsläpp (ekologisk hållbarhet)
- Ökad tillgång till rätt kompetens

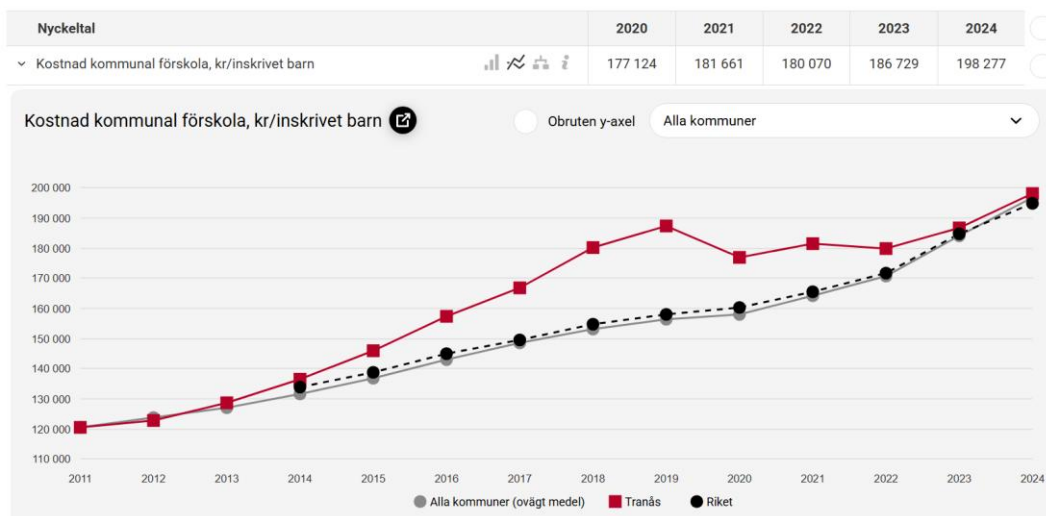
3.1 Jämförelser med andra kommuner

Nedanstående statistik är hämtad från Kolada, avser 2024 och anger kostnader per barn/elev i kommunal skola i Tranås kommun jämfört med Riket. (Med Riket avses jämförelsesiffror mellan alla Sveriges kommuner).

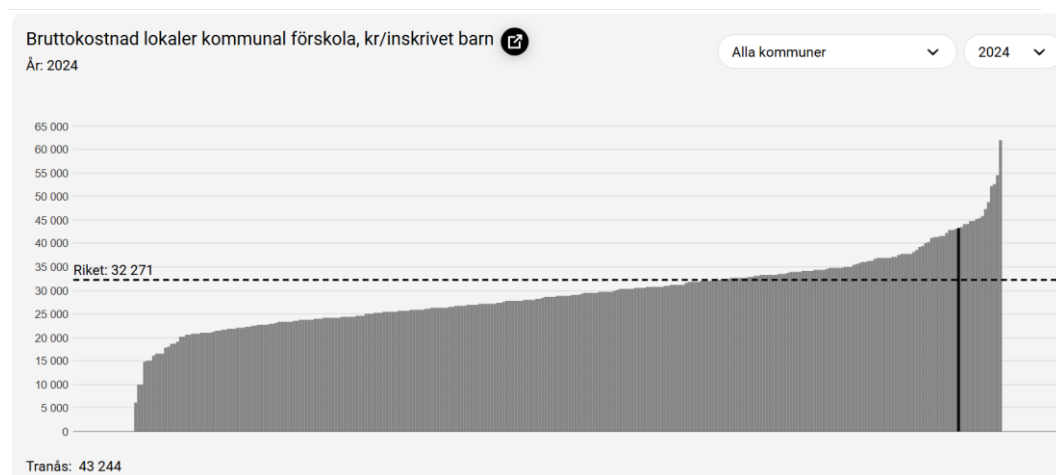
Diagrammen visar att den genomsnittliga kostnaden för både förskola, grundskola och gymnasiet ligger på en nivå nära Riket. Detta har varit förvaltningens mål alltsedan de stora besparingarna 2020–2021. Dock ska nämnas att de ökade hyreskostnaderna för Junkaremålsskolan och Granelundsskolan inte slår igenom i statistiken fullt ut förrän 2026.

Förskola

Kostnad per barn i förskolan ligger 2024 endast något över Riket (Tranås 198 277 kr jämfört med 194 998 kr för Riket). Tranås har ända sedan 2014 haft en kostnadsnivå långt över Riket, men de senaste åren har anpassningar gjorts i verksamheten för att minska glappet gällande kostnadsnivå mellan Tranås kommun och snittet i Riket.

Bruttokostnad för lokaler är dock bland de högsta i landet för Tranås kommun. Skillnaden är 10 973 kr per barn jämfört med Riket. Om man skulle förutsätta att Tranås hade lokalkostnader i nivå med Riket, och drar bort mellanskillnaden från den totala kostnaden, så skulle kostnaden i stället hamna på 187 304 kr (198 277 kr-10 973 kr). Det skulle innebära en genomsnittskostnad lägre än Riket. Detta indikerar att Tranås framförallt bemanningsmässigt ligger lägre än genomsnittskommunen i Sverige.

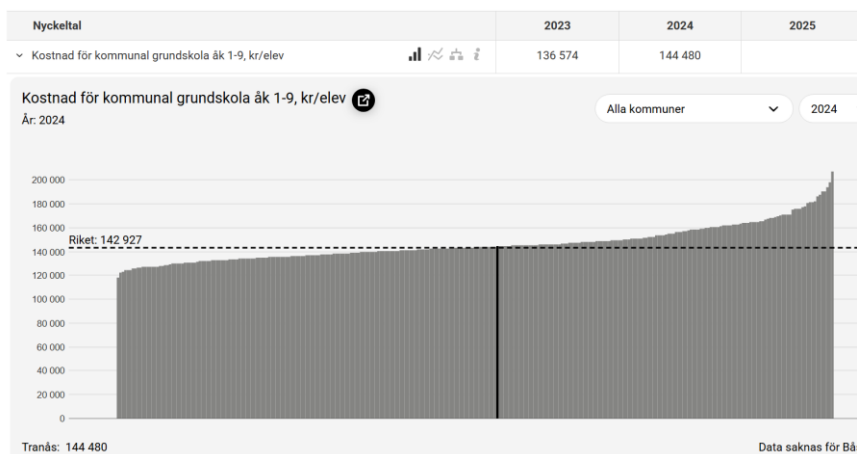

Grundskola och fritidshem

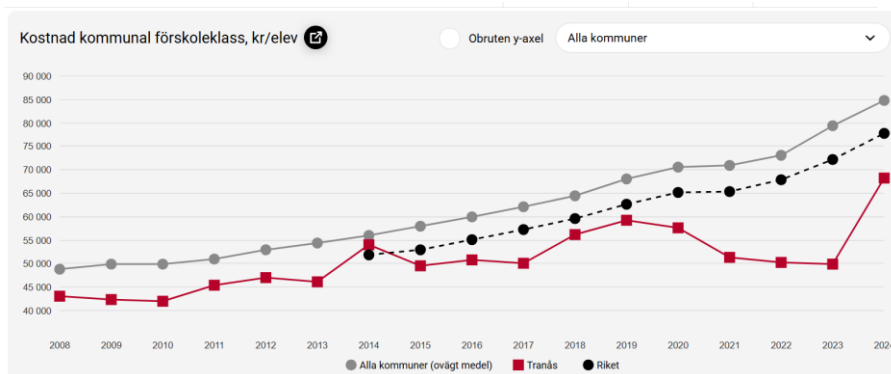
Kostnaden för elever i grundskolan är uppdelad på förskoleklass och på grundskola åk 1-9. För en rättvisande analys bör dessa kostnader ses tillsammans.

För grundskolan åk 1-9 är kostnaden 144 480 kr/elev i Tranås jämfört med 142 927 kr för Riket.

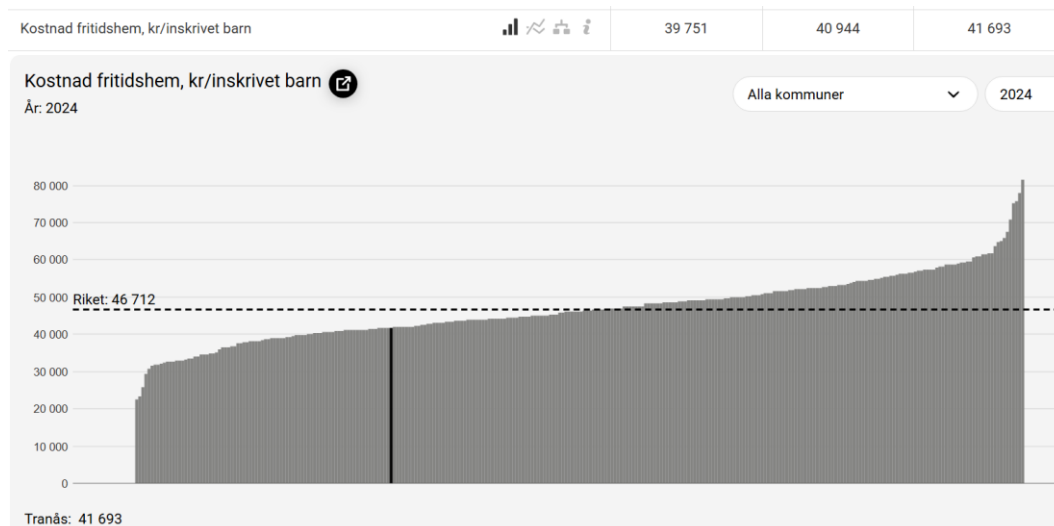
Över tid så har kostnaden per elev i grundskolan åk 1-9 legat något under riket. 2024 ligger Tranås kostnad något över Riket.

Kostnaden för elever i förskoleklass har legat långt under Riket mellan åren 2019 och 2023. 2024 ökar kostnaden för Tranås men kostnaden är fortsatt lägre än Riket. Kostnaden för en elev i förskoleklass uppgår 2024 till 68 319 kr i Tranås, jämfört med Riket där kostnaden är 77 700 kr/elev.

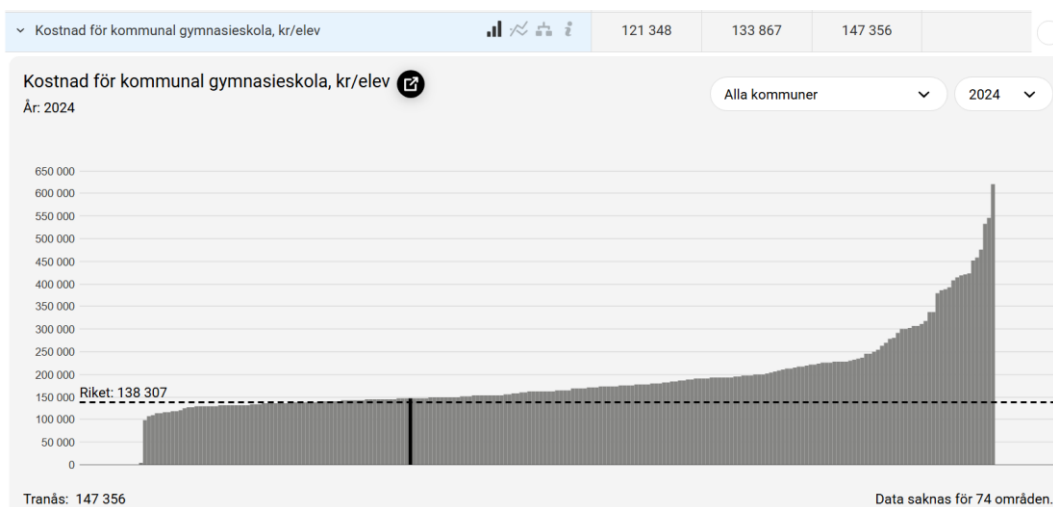

När det gäller fritidshem, är kostnaden per barn 41 693 kr för Tranås jämfört med 46 712 kr för Riket. Tittar man över tid så har kostnadsutvecklingen sedan 2020 följt den för Riket men på en lägre kostnadsnivå.

Gymnasiet

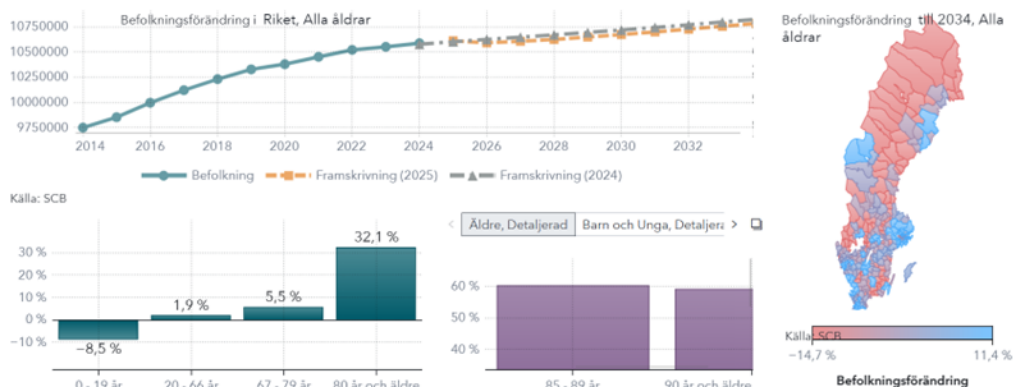
Kostnaden per elev uppgår 2024 till 147 356 kr för Tranås, jämfört med 138 307 kr för Riket. När man tittar på kostnadsutvecklingen över tid ser man att snittkostnaden gick ner mellan 2019 och 2021, då stora besparingar genomfördes. Att kostnaden sedan ökat från 2023 beror framförallt på att elevantalet minskat dessa år. Programutbudet och antal klasser har varit intakta. Kostnaderna som då är relativt konstanta har därmed snittats på färre elever.

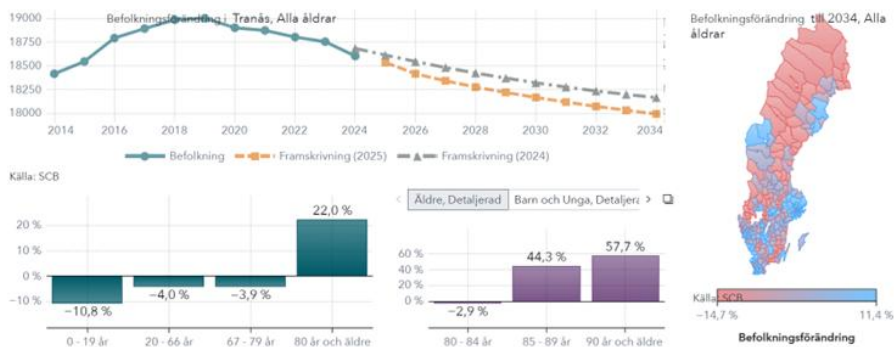
3.2 Demografisk utveckling

Färre barn och fler äldre gör att det blir nödvändigt med en omfördelning av resurser. Tillsammans med en kraftig minskning av personer i arbetsför ålder blir kompetensutmaningen än större i framtiden. Arbetskraften kommer inte att räcka till om vi fortsätter att arbeta på samma sätt som vi gör idag. Vi måste få människor att vilja jobba heltid och att fortsätta jobba längre upp i åldrarna.

SKR:s visualiseringsverktyg visar hur befolkningen i Sverige utvecklas framöver. Att det generellt sett blir färre barn och många fler äldre gör att resurser behöver omfördelas från skola till äldreomsorg.

I riket ökar andelen i arbetsför ålder marginellt medan andelen äldre ökar. I Tranås minskar andelen i arbetsför ålder och andelen äldre ökar. Det visar att den demografiska förändring som Tranås kommun står inför skiljer sig en del mot riket, då befolkningsutvecklingen visar en minskande befolkning med en ökande andel äldre. Med hjälp av visualiseringsverktyget blir det tydligt att större kommuner som t ex Jönköping och Linköping beräknas ha en ökande befolkning medan Tranås befolkning beräknas minska.

3.3 Nämndens ekonomi

3.3.1 Driftbudget 2027 samt plan 2028-2030

Avdelning (tkr)	Budget 2027	Plan 2028	Plan 2029	Plan 2030
Barn- och utbildningsnämnd	875	890	900	910
Förvaltningsledning samt centrala elevhälsan	33 338	34 160	35 064	35 786
Förskola och pedagogisk omsorg	132 000	132 000	134 500	137 500
Grundskola och fritidshem	322 300	331 500	339 000	346 000
Gymnasiet	102 000	104 000	107 000	110 400
Summering	590 513	602 550	616 464	630 596
Teknisk ram	535 513	549 550	563 464	577 596
Avvikelse	-55 000	-53 000	-53 000	-53 000

Den nya budgetmodellen beräknar en teknisk ram för barn- och utbildningsnämnden som uppgår till 535,5 mkr 2027. I beräkningen av kostnader för 2027 och framåt har hänsyn tagits till teknisk ram så långt som möjligt.

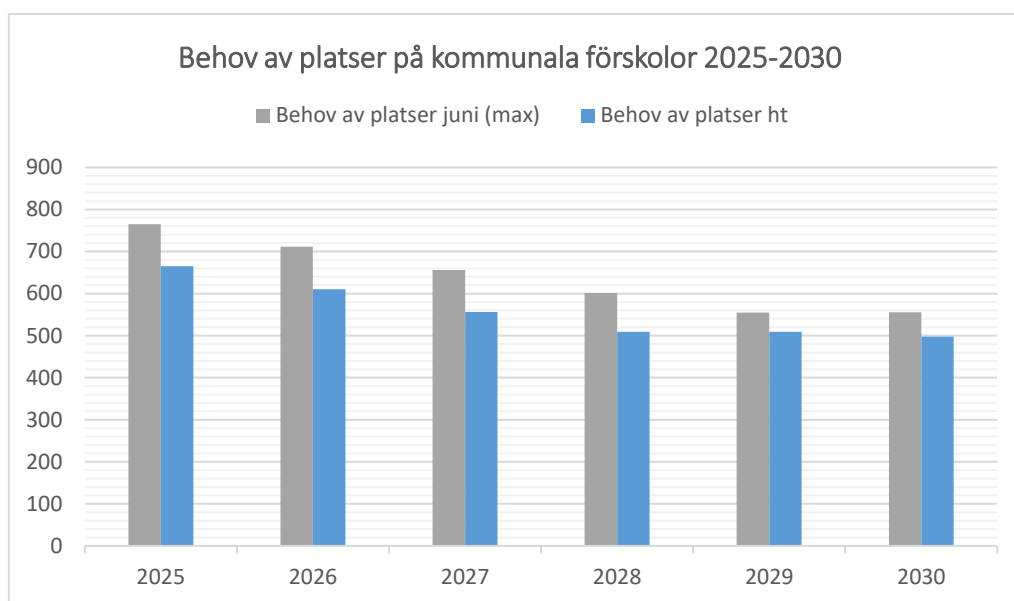
I budgetprocessen inför 2026 presenterade barn- och utbildningsnämnden prioriteringar som uppgick till 77 mkr, för att täcka verksamhetens behov. Av det önskade prioriteringsutrymmet beslutades att 70 mkr skulle tillfalla barn- och utbildningsnämnden. För att klara tilldelad budgetram genomför nämnden besparingar på de 7 mkr som fattas i budgetutrymmet. Besparingarna görs inom grundskola och gymnasiet, och kommer verkställas fullt ut 2026. De minskade kostnaderna slår igenom även i kommande budgetperiod.

Förvaltningen har fastställda modeller för resurstilldelning, både till förskola, fritidshem, grundskola och anpassad grundskola. Detta innebär bl.a. att budget för personalresurser bestäms av antal barn, elever och antal klasser. Nya beräkningar görs varje år med utgångspunkt från de barn- och elevantal som gäller för kommande budgetår.

Förvaltningen är beroende av riktade statsbidrag för att kunna bedriva verksamhet. Statsbidragen gäller ett år i taget, vissa återkommer årligen medan andra tas bort och kan ersättas av nya. Vilka statsbidrag som kommer gälla 2027 och framåt vet vi inte i dagsläget, men i budget 2027-2030 har beräkningar gjorts utifrån oförändrade intäktsnivåer, förutom till förskolan där vi räknar med lägre nivåer för perioden framåt.

Förskola

Beräkning av kostnader har gjorts med hänsyn till ett minskande barnantal i förskolan. Fram till 2022 har barnkullarna för Tranås del varit väldigt stabila, men från 2023 och framåt är antal födda barn ca 25% lägre än tidigare år, vilket motsvarar ca 50 barn per år. Kostnadsberäkningarna för åren 2027-2030 bygger på att barnantalet fortsatt kommer minska fram till 2029, då det förväntas ske en utplaning.

Grundskola och Anpassad grundskola

I **grundskolan** är elevantalet stabilt. Grundskolan kommer inte påverkas av det minskande barnantalet förrän höstterminen 2029.

Nämndens kostnader har ökat på grund av de två nybyggda skolorna. I budget 2027 beräknas den ökade hyreskostnaden för Junkaremålsskolan F-6 till 15 mkr, vilket motsvarar det politiskt beslutade ramtillskottet. I budget för 2027 har också hänsyn tagits till hyreskostnad för den nybyggda Granelundsskolan, motsvarande hyreskostnaden på 20,1 mkr.

Kostnaderna för **anpassad grundskola** överstiger den tekniska ramen, trots budget-på-budgetberäkning. Den största anledningen till det är de nya lokalerna i Junkaremålsskolan. Av den ökade hyreskostnaden på 15 mkr avser 2 mkr verksamheten för anpassad grundskola.

Gymnasiet

Gymnasiets verksamhet består i dagsläget av 15 nationella gymnasieprogram, introduktionsprogram, och två program inom anpassad gymnasieskola. För åren 2027-2030 planeras inga ändringar av programutbudet. Förhoppningen är dock att fler elever kommer välja Holavedsgymnasiet framöver, delvis med tanke på det nya samverkansavtalet med Aneby, Boxholm, Ydre och Ödeshög. Gymnasiets ekonomi påverkas mycket av elevflödet till och från kommunen.

3.3.2 Anpassningar och konsekvenser av tilldelad budgetram

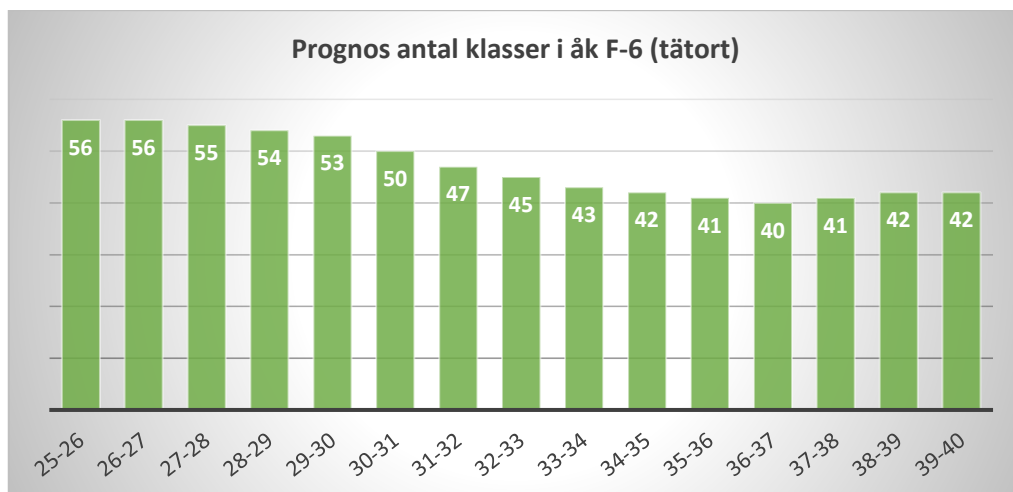
Anpassningar kopplat till den demografiska utvecklingen har gjorts i kostnadsberäkningarna för åren 2027-2030. Bemanning är budgeterad efter de antal barn och elever som beräknas finnas i verksamheten respektive år. En minskning av personal kommer därmed krävas de kommande åren. Det finns alltså inga prioriteringar som beror på att befintlig organisation behålls trots att barn- och elevantal minskar.

En del av den demografiska anpassningen handlar om lokaler. Med färre barn och elever kommer det bli överskott av lokaler. Att lägga ned en förskola eller grundskola kräver politiska beslut, och kostnadsbesparingar som följer av ett sådant beslut har **inte** tagits hänsyn till i budget 2027-2030.

Om Barn- och utbildningsnämnden på några års sikt ska hamna på en lägre kostnadsnivå och närma sig den tekniska ramen, kommer beslut om nedläggning av lokaler att krävas.

Två förskolor har hittills lagts ner och från och med 2028 har behoven av barnomsorgsplatser minskat till en nivå som möjliggör nedläggning av ytterligare en förskola. Kostnadsbesparingar sker då främst i form av lokalkostnader (lokalhyra, lokalvård och övriga fastighetskostnader) och kostnader för kökspersonal.

När det gäller grundskolan kommer antal klasser de närmaste åren bli färre. På F-6 skolorna i tätort finns idag 56 klasser uppdelat på fyra skolor. Fram till 2042 beräknas antal klasser ha minskat till 42. Detta innebär att endast tre grundskolor kommer behövas i Tranås tätort. Det skulle vara organisatoriskt möjligt att lägga ner en skola i samband med läsårsstart 2031-2032.

Kostnadsminskningar kommer ske i takt med att antal klasser minskar, men den stora kostnadsbesparingen sker först när en skola läggs ner. Grovt räknat är kostnaden för en två-parallellig F-6 skola ca 20 mkr, exklusive lokalkostnad.

Minskning av antalet elever sker även på landsbygden vilket gör det organisatorisk möjligt att lägga ned även en landsbygdsskola.

Barn- och utbildningsnämnden har kostnader som ligger ca 55 mkr över den tekniska ramen för 2027 och behöver således göra anpassningar. Större delen av kostnaderna beror på tidigare politiska beslut och prioriteringar som genererar högre kostnader.

Förskolan har t ex dyrare lokalkostnader än vad den tekniska ramen medger beroende på tidigare politiska beslut kring tillagningskök. Tidigare politiskt beslut kring satsning för mindre barngrupper år 2025-2028 är svårt att hantera då den miljon som tidigare avsatts inte räcker till att göra tillräckliga insatser.

- Beslutet att det ska vara tillagningskök på alla förskolor.
- Kompensation för ökade lokalkostnader för nybyggnation av två skolor.
- Viljeinriktning att inte lägga ned landsbygdsskolor under innevarande mandatperiod.
- Satsning på mindre antal barn i barngrupper inom förskolan

Grundskola

De minskade barnkullarna inom förskolan kommer att nå grundskolan år 2029 och framöver krävs politiska beslut kring nedläggning av en eller flera skolor. Nämnden har tagit beslut om något större klasstorlekar vid bildande av klasser, men framöver kan delning av klasser bli aktuellt som en möjlig effektivisering. Nämnden kan inte klara den grundläggande verksamheten om 35 mkr för ökade lokalkostnader på 35 mkr ska sparas in.

Gymnasiet

Gymnasiet har en för hög kostnad och till största delen beror det på färre antal elever. För att vara en kostnadseffektiv gymnasieskola krävs det välfyllda klasser. Gymnasiets kostnadseffektivitet behöver öka. Den egna verksamheten på Holavedsgymnasiet är billigare i jämförelse med de utbildningsplatser som köps för de elever hemmahörande i Tranås som inte går på Holavedsgymnasiet, men dessa dyrare utbildningsplatser bidrar till en högre kostnad för gymnasieutbildning totalt sett inom kommunen.

Det är oerhört viktigt att fortsätta att ha en attraktiv gymnasieskola med ett brett utbud av nationella program för att kunna utgöra ett eget samverkansområde. Samverkan och samarbete tar tid och under det första året av samverkan med grannkommunerna ser vi inte de elevströmmar som behövs för att förbättra effektiviteten. Vissa yrkesprogram är fulla men vissa program har platser kvar. Det är en svår och viktig balansgång i planering och dimensionering av gymnasieskolan för att ha en så kostnadseffektiv verksamhet som möjligt och samtidigt behålla bredd i programutbudet.

Det är viktigt att ge Holavedsgymnasiets samverkansområde får tid på sig att samarbeta och att vända elevströmmar. Att nå ut med kommunikation och förändra traditioner tar tid, vilket kräver fortsatta satsningar på Holavedsgymnasiet för även framledes vara en attraktiv gymnasieskola.

3.3.3 Prioriteringsförslag

Barn- och utbildningsnämnden lägger fram prioriteringsförslag på en lägre nivå än den beräknade kostnaden för verksamheten. Då nämnden tar en stor del av kommunen prioriteringsutrymme i anspråk görs en anpassning med hänsyn till kommunens samlade behov. Skillnaden mellan framräknad kostnad och summan av prioriteringsförslaget kräver besparingar i verksamheten.

BESKRIVNING*	NÄMND*	KOPPLING FULLMÄKTIGES MÅL*	OMFATT- NING	PR IO- O R D N I N G	2027	2028	2029	2030
1. Lokalkostnader förskola	Barn- och utbildnings- nämnden	Fler kommun- invånare i arbetsför ålder som också är i arbete	PERMANENT HÖJNING	*	8 000	8 000	8 000	8 000
2. Ökad hyreskostnad Junkaremålsskolan F-6	Barn- och utbildnings- nämnden	Fler kommun- invånare i arbetsför ålder som också är i arbete	PERMANENT HÖJNING	*	13 000	13 000	13 000	13 000
2. Ökad hyreskostnad Junkaremålsskolan F-6 - Anpassad grundskola	Barn- och utbildnings- nämnden	Fler kommun- invånare i arbetsför ålder som också är i arbete	PERMANENT HÖJNING	*	2 000	2 000	2 000	2 000
3. Hyreskostnad Granelundsskolan	Barn- och utbildnings- nämnden	Fler kommun- invånare i arbetsför ålder som också är i arbete	PERMANENT HÖJNING	*	20 100	20 100	20 100	20 100
4. Ramförstärkning gymnasiet	Barn- och utbildnings- nämnden	Fler kommun- invånare i arbetsför ålder som också är i arbete	1-ÅRIG	1	6 900			
5. Regeringsreformer								
SUMMA:					50 000	43 100	43 100	43 100

Beskrivning av respektive prioriteringsförslag

Alla nedan nämnda prioriteringar är av ”prioordning 1”, dvs nödvändiga för att bedriva barn- och utbildningsnämndens verksamhet utan att behöva sänka befintlig kvalitetsnivå drastiskt. Dessa prioriteringar är nödvändiga för att inte behöva göra nedskärningar på mer än 5 mkr 2027. Ytterligare nedskärningar skulle i hög grad försämra möjligheterna för barn- och elever att nå kunskapsmål, bli behöriga till gymnasiet samt nå examen efter genomförd gymnasieutbildning.

Satsningar utöver dessa prioriteringar kommer inte kunna genomföras utan extra medel.

1. Lokalkostnader förskola

Kostnaderna för lokaler i förskolan ligger på en mycket högre nivå än Riket. Enligt Kolada-statistik för 2024 är kostnaden 10 973 kr högre för Tranås jämfört med Riket. Snittkostnaden är beräknad på 735,5 barn och motsvarar därmed 8,1 mkr (10 973 kr/barn x 735,5 barn).

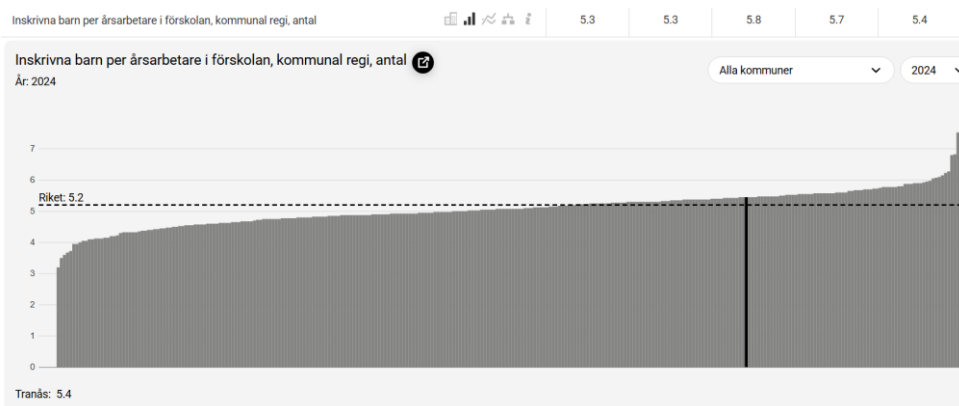
Anledningen till de höga kostnaderna är dels att kommunen de senaste åren satsat på flera nya förskolor, såsom Skogsgläntan, Nötskrikan och senast Kungshöjdens förskola. Lokalerna är moderna, ändamålsenliga och genomtänkta utifrån barnens perspektiv. Den andra anledningen är tidigare politiska beslut om att varje förskola ska ha ett eget tillagningskök. Detta har inneburit högre kostnader både för större ytor och för fullt utrustade kök på varje förskola, som i sin tur påverkat hyresnivåerna.

För att den totala kostnadsnivån för förskolan i Tranås ska ligga i nivå med Riket har de höga lokalkostnaderna till viss del kompensrats med lägre kostnader för bemanning i barngrupp. En konsekvens av det är att barngruppernas storlek är större i Tranås jämfört med Riket.

Antal barn i barngrupp ligger 2024 i snitt på 17,5 i Tranås kommun, jämfört med 15,6 för Riket. Antal barn i barngrupp 1-3 år är 14,6 i Tranås jämfört med 12,9 för Riket och antal barn i barngrupp 4-5 år är 18,6 i Tranås jämfört med 16,9 för Riket. Barngruppernas storlek har minskat något sedan 2023.

Även statistik över ”Inskrivna barn per årsarbetare i förskolan” visar att Tranås har något fler barn per personal än i riket (5,4 barn i Tranås jämfört med 5,2 barn för Riket)

För att inte ytterligare behöva skära i bemanning och öka antal barn i barngrupp behöver förskolan bli kompenserad för de högre lokalkostnaderna och begär för det ett ramtillskott på **8 mkr**.

2. Ökad hyreskostnad Junkaremålsskolan F-6

2022 fattades ett politiskt beslut om att bygga nya Junkaremålsskolan F-6, då tidigare lokaler var utdömda. Skolan består av en tvåparallellig F-6 skola samt lokaler för anpassad grundskola. Beslut fattades också om ett ramtillskott på **15 mkr** på årsbasis för att täcka den ökade hyreskostnaden för skolan. Skolan togs i bruk inför höstterminen 2024.

Nya Junkaremålsskolan är en politisk prioritering och barn och utbildningsnämnden behöver fortsatt få kompensation för den ökade hyreskostnaden genom ett permanent ramtillskott.

Av den ökade hyreskostnaden på 15 mkr avser **13 mkr grundskola/fritidshem** och **2 mkr** avser **anpassad grundskola**.

3. Hyreskostnad Granelundsskolan

Barn- och utbildningsförvaltningen genomförde 2021 en lokalutredning avseende lokaler för grundskola och anpassad grundskola i Tranås kommun. Sedan flera år hade det då rått en lokalbrist inom Tranås kommuns grundskolor vilket inneburit att det etablerats tillfälliga moduler på flera skolor. Dessa modullösningar hade tillfälliga bygglov, och hade en begränsad tid för hur länge de fick användas. Utredningen visade på behovet av att bygga ytterligare en F-6 skola. Det skulle lösa kapacitetsbristen totalt sett och till viss del även lösa brister av viss typ av lokaler på flera skolor, såsom specialsalar, grupprum, arbetsrum mm.

Beslut om nybyggnation av Granelundsskolan fattades i Kommunfullmäktige 2023.

Granelundsskolan togs i bruk till höstterminen 2025. Fastställd årshyra uppgick 2025 till 20,1 mkr

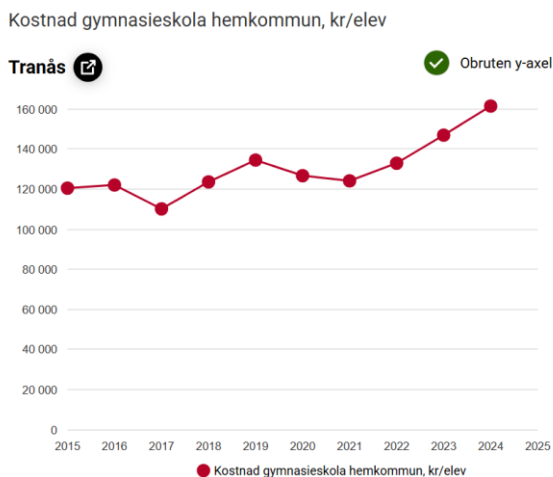
Granelundsskolan är en politisk prioritering och barn- och utbildningsnämnden behöver fortsatt få kompensation för hyreskostnaden genom ett permanent ramtillskott på **20,1 mkr**.

4. Förstärkning budgettram gymnasiet

Gymnasiets budgettram ska både täcka kostnader för de elever som genomför sin utbildning på Holavedsgymnasiet och kostnader för elever, folkbokförda i Tranås kommun, som genomför sin utbildning i annan kommun eller på fristående gymnasieskola.

Enligt statistik från Kolada har kostnaden per elev i Tranås ökat sedan 2022 och ligger högre än snittet för Riket.

Nedanstående diagram och tabell visar kostnaden för gymnasieskolan för **alla** elever folkbokförda i Tranås kommun, oavsett var eleverna har sin skolgång.

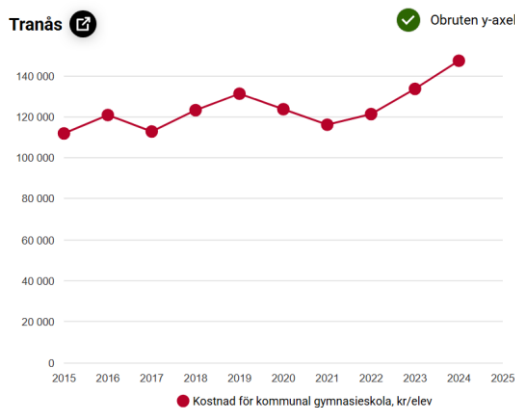
	2022	2023	2024
Kostnad gymnasieskola, kostnad totalt för hemkommunen (tkr)	96 067	101 879	107 017
Antal elever folkbokförda i kommunen (genomsnitt 15 oktober innevarande och föregående år)	722	694	663
Kostnad gymnasieskola hemkommun, kr/elev	133 057 kr	146 800 kr	161 413 kr
Kostnad Riket	131 930 kr	138 321 kr	144 058 kr
Differens mellan Tranås och Riket (per elev)	-1 127 kr	-8 479 kr	-17 355 kr

Källa: Uppgifter från Kolada

Genomsnittlig kostnad för elever folkbokförda i Tranås kommun var 2024 161 413 kr jämfört med riket 144 058 kr. Skillnaden är 17 355 kr per elev. Man har räknat med 663 elever vilket motsvarar en total kostnad på **11,5 mkr**.

Nedanstående diagram och tabell avser kostnaden för eleverna på Holavedsgymnasiet.

Kostnad för kommunal gymnasieskola, kr/elev

	2022	2023	2024
Kostnad för kommunal gymnasieskola, (tkr)	99 384	105 621	111 475
Antal elever i kommunens gymnasieskola (genomsnitt 15 oktober innevarande och föregående å	819	789	757
Kostnad gymnasieskola hemkommun, kr/elev	121 348 kr	133 867 kr	147 356 kr
Kostnad Riket	126 366 kr	132 563 kr	138 307 kr
Differens mellan Tranås och Riket (per elev)	5 018 kr	-1 304 kr	-9 049 kr

Källa: Uppgifter från Kolada

Den genomsnittliga kostnaden för en elev på Holavedsgymnasiet var 2024 147 356 kr, jämfört med 138 307 kr för Riket. Skillnaden är 9 049 kr per elev. Man har räknat med 757 elever, vilket motsvarar en kostnad på **6,8 mkr**.

2024 kostade alltså gymnasieskolan i Tranås 11,5 mkr mer än för Riket. Av den totala avvikelsen avser 6,8 mkr verksamheten på Holavedsgymnasiet och 4,7 mkr avser kostnad för Tranås-elever som har sin skolgång i annan kommun eller på fristående gymnasieskola.

Anledningen till att kostnaden per elev på Holavedsgymnasiet ökat de senaste åren är att elevantalet har minskat på skolan. Det finns tomma utbildningsplatser på några av programmen. Förenklat kan man säga att avvikelsen mot Riket avser kostnader för de tomma platserna.

Ett arbete pågår med en förstärkt samordning inom Holavedens gymnasiesamverkan skulle kunna leda till fler APL-platser vilket skulle möjliggöra att skolan antar fler elever mot utbildningen. En förstärkt samordning skulle även kunna leda till förändrade elevströmmar där fler elever från samtliga samverkanskommuner väljer Holavedsgymnasiet i första hand. För att fortsätta vara ett attraktivt alternativ för ungdomar från berörda kommuner, måste programutbudet fortsatt vara brett och kunna utvecklas.

I dagsläget är det ca 140 elever som genomför sin gymnasieutbildning på annan ort. Framför allt handlar det om utbildningar som inte finns på Holavedsgymnasiet, exempelvis utbildningar inom Naturbruk, Fordon och Transport (Nifsarp-Eksjö), Frisörutbildning och andra specialutbildningar. En utbildningsplats för denna typ av gymnasieprogram är väldigt dyr och gör att statistiken visar en högre kostnad per elev än Riket. Kostnaden för dessa utbildningar går inte att påverka.

Gymnasiet har inför budget 2026 fått en minskad budgetram, vilket innebär att man behöver hitta åtgärder för att effektivisera och minska kostnader i verksamheten. Detta är ett led i att komma närmare kostnadsnivån för Riket.

För att inte drastiskt behöva minska programutbud eller på andra sätt sänka kvaliteten på Holavedsgymnasiet behöver barn- och utbildningsnämnden ett ramtillskott på **6,9 mkr**.

5. Regeringsreformer

Hela Sverige står inför stora förändringar inom utbildningsområdet. I närtid tas beslut i riksdagen kring en rad stora reformer som starkt påverkar förvaltningen de närmaste åren. I nuläget är det svårt att sia om kostnader kring ännu ej beslutade förändringar. Det är dock rimligt att anta att de fem största (se nedan) propositionerna kommer att vara kostnadsdrivande på olika nivåer.

- Bättre förutsättningar för trygghet och studiero
- Nya läroplaner – för en stark kunskapsskola
- Förbättrat stöd i skolan
- Tid för undervisningsuppdraget
- Ett likvärdigt betygssystem

Barn- och utbildningsnämnden står inför ökade kostnader kring införandet av nya reformer. Det handlar om fortbildning kring nya behörighetskrav och implementeringsledning. Mycket pekar på att reformerna kommer att vara fortsatt kostnadsdrivande och kräva en utökning av lärartjänster, elevhälsotjänster och andra personalgrupper. Beslut kommer att fattas i mitten av mars och införande av reformerna blir med start 2027 och 2028. Barn- och utbildningsnämnden vill avisera ökade kostnader, men om ett år vet vi mera.

3.3.4 Investeringsbudget 2027 samt plan 2028-2032

Investeringsnivån för barn- och utbildningsnämnden har varit hög de senaste åren pga. nybyggnationer av förskola och två grundskolor. För kommande år är de flesta investeringar IT-baserade. Förvaltningen har arbetat fram långtidsplaner för olika investeringsbehov. Det gäller inte minst digital utrustning som har en begränsad livslängd och där utbyte av utrustning måste ske kontinuerligt.

Avdelning (tkr)	Projekt	Budget 2027	Plan 2028	Plan 2029	Plan 2030	Plan 2031	Plan 2032
Alla	IT-system	500	500	500	500	500	500
Alla	IT-utrustning personal	1 300	1 500	1 500	1 500	1 500	1 500
Alla	IT-utrustning lokaler (skärmar, smart-board, projektorer, skrivare/kopiatorer)	1 050	1 050	1 850	1 850	1 900	1 900
Alla	Digitala nätverk	200	200	600	600	600	600
Förskola	Investering utemiljö	220	250	400	100	300	300
Förskola	Inventarier lokaler					100	100
Förskola	IT- investering (I-pads)	50	120	120	120	120	120
Grundskola	Elevdatorer högstadiet	1 500	150	1 500	1 500	1 500	150
Grundskola	Elevdatorer F-6	2 000	1 500	1 500	1 500	1 500	1 500
Grundskola	Inventarier - lokaler (klassrumsmöbler, investering i praktisk- estetiska salar, möbler arbetsrum, mm)	200	835	800	800	650	500
Grundskola	Investering utemiljö	100					
Gymnasiet	Elevdatorer	2 300	2 300	200	2 300	2 300	2 300
Gymnasiet	Inventarier - lokaler	450	640	775	700	1 080	880
Gymnasiet	Ombyggnad NO-salar inkl utrustning	1 000	200				
Gymnasiet	Programspecifika investeringar	355	980	480	1 030	450	650
	Summering	11 225	10 225	10 225	12 500	12 500	11 000
	Tilldelad preliminär ram	11 225	10 225	10 225	12 500	0	0
	Avvikelse	0	0	0	0	-12 500	-11 000

IT-utrustning

Nämndens verksamheter består av ca 700 barn i förskolan och ca 3 000 elever i grundskola och gymnasiet. För dessa barn och elever är Ipads eller datorer ett nödvändigt lärverktyg. Även en stor del av personalen inom förvaltningen använder datorer som ett arbetsverktyg. All IT-utrustning har en begränsad livslängd, och måste med visst tidsintervall bytas ut.

Att lokalerna är utrustade med trådlösa nätverk med tillräcklig kapacitet är helt nödvändigt för att undervisningen ska fungera. Med början 2025 ska nationella prov genomföras digitalt, och då måste it-kapaciteten vara tillräcklig för att proven ska kunna genomföras utan störningar. Lokalerna är dessutom utrustade med olika typer av skärmar, projektorer, smart-boards osv, som även dessa har en begränsad livslängd.

Möbler och annan utrustning

Inom förskolan är investeringsbehoven främst kopplade till utemiljö. Investering av solskydd kommer göras på de förskolor som saknar detta.

Inom grundskolan finns främst behov av att byta ut klassrumsmöbler, matsalsmöbler, möbler till arbetsrum och grupprum.

Stort behov finns också av att bygga om NO-salar på gymnasiet för att anpassas till undervisningen.

För gymnasiets del kommer det krävas investeringar för att uppnå målen i Gy25 men också för att utveckla de yrkesförberedande programmen med modern och ändamålsenlig utrustning.

Bilaga 1) Investeringsplan inklusive prioriteringsordning